

Posamezna

Naročnina listu
30 din., četrt letu 10 din. Izven Jugoslavije:
Celo leto 120 din. Inserati ali oznanila se
prijemajo po dogovoru; pri večkratnem
prijemanju primeren popust. Upravništvo
sprejema naročnine, inserate in reklamacije.
Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

91. števil.

Maribor, dne 13. avgusta 1928.

Letnik XV.

Beograjske fašistovske laži.

Hrvatska špijunska afera se je reducirala na eno samo vlačugo in potegnila je za seboj celo vrsto pristno srbskih špijонов.

Fašistovski «Preporod» je hotel večino Hrvatov spraviti v zloglasno beograjsko ječo «glavnjačo», kjer vlada bikovka in druge torture, slovenski list «Narod», «Jutranje Novosti», «Jutro», «Tabor», so pridno pregrevali njegove laži in ko se je vse to izkazalo kot laž, so solidarno zamolčali blamažo.

«Preporod» pa ne miruje in sedaj je poskusil presaditi svoje zarotniške izmišljotine na slovenska tla in posebej še v Maribor. Izmišlil si je komunistično-teroristično organizacijo. Do te izmišljotine so ga dovedle nekatere aretacije rudarskih zaupnikov v Zagorju in mladih kovinarskih delavcev na Jesenicah, ki so se izvršile, ker oblast ne more prikriti svoje uslužnosti do velekapitalistov. Za «Preporod» je pa to dovolj in sedaj na široko piše o razkriti zaroti v Sloveniji, katere jedro so sicer komunisti-teroristi, pomočniki in soudeleženci pa vsi separatisti ali avtonomisti. Centrala cellega zarotniškega pokreta naj bi bil Maribor in tu naj bi bila razkrita in pozaprta prevratna organizacija z bombami, ekrazitom, revolverji in obilnimi denarnimi sredstvi iz Moskve, Berlina in Rima.

Motivi in tendence beograjskega fašistovskega lista so jasne. Ker se špijunska aferi ni hotela vvesti in Hrvatskem, naj se pa vsede v Sloveniji, ki po svoji proti režimski politiki in zlasti po protestnem in zelo solidarnem štrajku po beograjskem fašistovskem mnenju in receptu mora imeti kak monstre-proces. Aretacije v Jesenicah in v Zagorju so torej vzeli za podlago in začeli so opisovati veliko komunistično-teroristično organizacijo z imenom «Skoj». Ta organizacija naj bi imela svoj sedež v Mariboru in aretirano naj bi bilo veliko njenih članov. Imen «Preporod» seveda ne navaja, pač pa pravi, da bi se morala ta «teroristična organizacija» zvezati s preiskavo poskusnega atentata na g. Pašiča. Po «Preporodu» je policija našla tudi ogromne svote pri aretiranih teroristih v Mariboru.

Slovenski režimski listi, ki so poprej vsako beograjsko fašistovsko laž toplo pogreli, pa sedaj molčijo. Za Beograd, kateremu je Maribor že «tamo daleko nekdeje u Svabskoj», je lahko lagati, v Ljubljani in v Mariboru pa take stvari prinašati le ne gre in tako «Narod», «Jutro», «Jutranje Novosti» in «Tabor» ne morejo slediti svojemu beograjskemu vodniku in izvoru. Bodo pač rekli, da tega niso brali, mi pa, ki beremo, pa častitamo policiji, ki je zaplenila tako ogromne svote separatistov in zarotnikov, ter želimo, da ji ta denar dobro tekne. Naj ga nakloni policajem, da se ne bodo streljali vsled prevelike skrbi Beograda za državno uslužbenstvo.

Komunistične zarote so postale v Evropi opravičilo in pretveza za vsako slabo politiko in če tudi drugod tako delajo, potem mora beograjska vlada v tem na vsak način nositi prvenstvo. Slabega počenja dovolj in za opravičilo vsega tega ji fašistovski «Preporod» niti ne utegne in ne more dovolj lagati. Kje je komunistično-separatistični «Skoj» z obilnimi denarnimi sredstvi? — Državni uslužbenci in posebej še policaji povprašujejo, da se vanj vpišejo ter tako dosežejo življenska sredstva, ki jih vlada neče dati. «Skoj», kje si «Skoj», — «Skoj» — stoji in obstoj tu pri nas! — V Beogradu te imajo, tvorijo te ministri in drugi porodičarji, pri nas te pa ni in če se beograjski fašisti še tako lažejo.

Minister dr. Velizar Janković, ki sedaj zastopa vlado, je lahko vesel svojega fašistovskega pomočnika, lahko tudi odredi, da se «Skoj» mora najti v Sloveniji! — Uspehi ne bodo izostali in za Scotus Viatorjem, ki je rekel, da so v Jugoslaviji najboljši pritisnjeni ob steno, se bodo oglasili še drugi po celem svetu z uničujočo kritiko in obsodbo režima, ki ima podle lažnjivce in obrekovalce proti narodu in proti državi v svoji službi.

Politični položaj.

Beograjska skrivalnica. O Pašiču se ne ve, kje da je. Z njim je torej ena skrivalnica, drugo pa delajo z Radičem. Minister policije sicer pravi, da je svoboden državljani in da lahko potuje koder hoče, režimski listi pa pišejo, da je pobegnil. Eni ga vidijo na Dunaju, a drugi v Pešti, tretji v Rimu in Londonu in vsi vedo povedati, kako se je sestajal z ogrskimi, bolgarskimi in bogzna še s kakšnimi zarotniki. Demokrati, ki morajo posebno dobro ceniti in poznati svoje bivše zaveznike radikale, pa celo pravijo, da so ga radikali zvabili čez mejo ter potem ubili. Pisali so tudi, da je poslanec dr. Krnjevič Radiča spremljal, ta pa pravi, da ga ni prav nikamor spremljal, da je Radič na Hrvatskem in da se v Beogradu naj rajši brigajo, kje je njihov Pašič.

Program novega ministrstva za vere. Novi minister za vere dr. Janjič je sprejel časnikarje, katerim je med

ostalim izjavil, da si bo v prvi vrsti prizadeval za to, da spravi skozi narodno skupščino zakon o konkordatu, nato interkonfesionalni zakon, zakon o srbskih pravoslavnihih cerkvenih občinah in zakon o spremembah v zakonu o duhovniškem in vdovskem fondu. Dr. Janjič je poudaril, da bo povišal draginjske doklade duhovnikom in da bo skrbel, da arhierejski sabor sprejme sklep kongresa pravoslavnihih cerkva v Carigradu o spremembi koledarja. Minister se je izjavil za drugi zakon pravoslavnihih duhovnikov in bo zadevo pospeševal. Najostreje je obsodil dosedanje rešitve agrarne reforme in izjavil, da stoji na stališču, da nihče nima pravice, da odvzame cerkvi zemljo. Ako bi to izjemna potreba zahtevala, se bo zemlja odplačala v polni vrednosti. Minister je osebno proti civilnemu zakonu in je izjavil, da ga bo ukinil. Končno je dr. Janjič ponovno povdarjal, da bo vodil politiko konstruktivnega razumevanja z Vatikanom. Povabljen na evharistični kongres v Zagrebu in na V. katoliški shod v Ljubljani, je izjavil, da se bo osebno udeležil obeh shodov. O takozvani hrvaški narodni cerkvi je izjavil, da ne more imeti pravico izpovedanja, dakler tega ne odobri parlament.

Projekt tiskovnega zakona, ki ga ima pripravljena vlada, je poln preventivnih mer proti tisku opozicije, izvrševal se bo pa ta zakon tako, da ne bodo prizadeti režimski listi, ki brez izzivanja plemenskega razdora sploh pisati ne morejo. Novi tiskovni zakon bo klical na odgovornost od izdajatelja ter tiskarja vse, ki imajo z listom opraviti, navzdol do raznašalca. Višek nazadnjaštva je pa dosežen v tem, da se izrečno zavarujejo tudi posamezni oficirji in pa oficirska stroka. Na ta način hoče «bela roka» postati sakrosanktna.

Delegacija za Ligo narodov. Zunanje ministrstvo je imenovalo delegacijo za prihodnje zasedanje Lige narodov. Šef delegacije bo zunanji minister dr. Momčilo Ninčič, ki bo pa prisostvoval samo otvoritvi zborovanja Lige narodov. Kot drugi član bo šel na zborovanje dr. Laza Marković, bivši minister pravde, ki bo prevzel vodstvo naše delegacije. Poleg tega še gredo Milutin Jovanović, naš poslanik v Bernu. Kot eksperti gredo: dr. Voso Jovanović, narodni poslanec, Ranko Avramović, pomočnik ministra saobračaja in dr. Milorad Stružnicki, vseučiliščni profesor.

Bleerovo posojilo propadlo. Naš poslanik v Washingtonu g. Trešič-Pavičič, ki se je te dni vrnil domov, je dal beograjskemu «Vremenu» sledečo izjavo glede Bleerovega posojila: «Naša država je dobila od Bleera 15.250.000 dolarjev, ki so bili vpisani pri ameriških bankah, toda ostalih 9.750.000 Bleer in comp. niso mogli plaširati v bankah, pa je radi tega padla v vodo cela pogodba za posojilo, in z njo vred tudi projekt jadranske železnice. Naša vlada bo točno plačevala obresti od prejetih 15.250.000 dolarjev in v ugodnem času bo ta dolg tudi amortizirala, drugih obvez pa more sprejeti, ravnotako, kakor ne more prisiliti Bleera na izplačilo ostale svote, ker je danes konjunktura za posojilo zelo slaba. Bleer bi bil silno oškodovan če bi moral plačati zaostanek posojila, ker ga ne more plaširati brez velikih izgub, ker notira naše posojilo na borzi samo še 72—73 odstotkov od nominalne. Vzrok temu je velika propaganda naših zunanjih sovražnikov ob enem pa tudi slabe notranje razmere. Iz izjave našega poslanika se vidi slab kredit, ki ga imamo na zunaj. Država sicer menda ne bo trpela prevelike izgube, ker ne dobimo cellega posojila, kajti, kdo ve, kako pristržena bi prišla ta svota na svoje pravo mesto, ker bi se toliko rok stegovalo, da pridobijo par dolarjev za sebe. Vrniti bi pa morali celi iznos posojila. Poleg tega pa bi imel edinole Beograd korist z jadransko železnico, ki bi pa gotovo več požrla, kakor je celo posojilo vredno.

To korito je dovolj globoko in široko kar za dva. Ministrstvo agrarne reforme je sedaj v rokah g. ministra Simonoviča. Državni podsekretar ministrstva agrarne reforme pa je Svetozar Stanković. G. Stanković je bil imenovan podsekretarjem kar iznenada in se je to imenovanje pričakovalo šele v mesecu septembru, ko se bo vrnil iz vseh mogočih letovišč in političnih potovanj g. Pašič. To imenovanje g. Stankoviča je predznak, da bo on prav kmalu zlezal do ministrskega korita. Ker je pa g. Simonović tudi šele na sveže pečen ministrski in se še v tem kratkem času ni mogel dovolj navžiti ministrskih dobrot, bi naj prevzel g. Stanković samo dva oddelka ministrstva agrarne reforme in sicer finančnega in tehničnega, katera bi vodil čisto samostojno. Pravijo celo, da bo dobil Stanković odsek za likvidacijo veleposestev v Vojvodini in bi se le na ta način zamogla izpeljati agrarna reforma po željah prečanskih radikalov. Eden minister agrarne reforme in sicer treh oddelkov bi bil g. Stanković, administrativnega pa g. Simonović. Glede števila ministrstev smo že itak unikum na svetu, sedaj pa se še naj 18 ministrstev razmnoži na dvoje in potem bodo počasi postali vsi radikali ministri, mogoče celo mali dr. Lenard in prismoda dr. Novačan.

Boj za srbske občine. Da se radikalna vlada drži samo s terorjem na površju, je že znano. S terorjem so

radikali v zadnjih volitvah dosegli toliko število mandatov in s terorjem si skušajo moč še povečati. Strahovlado ne upotrebljavajo samo v prečanskih krajih, občutijo jo bridko tudi bratje Srbi preko Drine in Save. V Srbiji se sedaj bije glavni boj med demokratsko in radikalno stranko za obstanek. Občinske volitve se nam reč približujejo. Zadnje občinske volitve so se vršile v eri demokratske vlade, pa je zato mnogo občin v rokah demokratov. Zato so radikali takoj po nastopu vlade sklenili izviti demokratom še to zadnjo oporno točko iz rok ter so razpisali občinske volitve, ki se bodo seveda vršile pod najstrožjim radikalskim nadzorom. Radikalni stranki je mnogo ležeče na tem, da dobi občine v svoje roke, ker namerava na občinah zgraditi bazo za prihodnje državnozborske volitve. Šele potem bodo radikali v resnici pravi gospodarji v Srbiji, kajti vse druge stranke bodo proti njim brez moči. S pomočjo občin in uradov se bo dalo vplivati na ljudstvo če ne zlepa pa zgrda, da bo šlo za radikali. V demokratski stranki je radi takega nastopa radikalov nastal strah. Upravičeno tožijo po svojih listih, da samopašnost radikalov v agitaciji za volitve presega teror iz časov kralja Milana. Reakcija je presegla vse meje. Veliki župani, politična oblast, uradništvo, orožništvo in policija, vse je od vlade radikalni stranki stavljeno na razpolago. Z državnim aparatom se vrši silna agitacija med ljudstvom, voditeljem nasprotnih struj pa preti najhujše preganjanje. Na ta način bo pač radikalom lahko zadobiti premoč in druge stranke bodo pri prihodnjih volitvah za narodno skuščino popolnoma izgubljene.

Po svetu.

Težak položaj Nemčije. Marka strahovito pada, en dolar bo sedaj že stal kakih 8 milijonov. Vzporedno s padcem marke raste tudi draginja v Nemčiji in za hleb kruha zahtevajo že 100 tisoč mark. Državna banka pa tiska papir dalje; tiska bankovce po 1 milijon, po pet milijonov, po 10 milijonov in po 100 milijonov mark. Bankovec za 5 milijonov mark velja že za drobiž. Draga je zlasti mast in krompir. Trgovci seveda v splošni zmed in nestalnosti še blago zadržujejo; mnogo trgovin je sploh zaprtih, druge pa so odprte le po nekaj ur na dan. Ni torej čudno, da sledi štrajk štrajku in da se poysod pojavljajo draginjski nemiri. — Dne 10. t. m. je bila v Berlinu splošna stavka tiskarjev in je tudi državna tiskarna morala ustaviti tisk papirnatega denarja. Občinstvo je denarne zaloge pri bankah takoj izpraznilo in bili so hudi nemiri, dokler se zopet ni začel tiskati denar. Vlada je prepovedala izvoz mark. Dovoljeno je poslati v inozemstvo samo marke v vrednosti 10 funtov šterlingov.

Pred sestavo nove nemške vlade. Socijalni demokrati so stópili v ostro opozicijo. Državnozborski klub je izrekel kanclerju Cuno nezaupnico ter zahteval, da Nemčija pod novo vlado vstopi v Društvo narodov, da se začne energična zunanja politika, da se mora uvesti plačevanje kreditov, posojil in plač v zlatu po obdavčenju velikega kapitala in da se ima deželna bramba popolnoma osvoboditi od reakcije. Cuno bo moral odstopiti, nova vlada bo pa sestavljena iz socijalnih demokratov, centra in ljudske stranke. Novi kancler bo dr. Stresemann, voditelj ljudske stranke.

Sestanek novega turškega državnega zbora. Novoizvoljen turški državni zbor se je sestel v soboto. Skupno število poslancev je 280. Nacionalna stranka, katere je vodja Kemal paša, šteje 113 poslancev, ter je najmočnejša v parlamentu. Izvolitev Kemal paše za predsednika turške republike je gotova stvar, ker so si tudi druge stranke v tem edine, da je on najsposobnejši mož nove Turčije.

Svečan Hardingov pogreb. Poslednje pogrebne ceremonije pri sprevedu Hardingovega telesa na washingtonski Kapitol so bile nad vse svečane. Spreved je otvoril general Pershing, jahajoč na črnem konju. Za krsto pokojnikovo je stopala njegova družina, sedanji predsednik Coolidge ter bivša predsednika Wilson in Taft.

Beleške.

Zakaj je propadla Avstro-Ogrska? Na to vprašanje daje dober odgovor zagrebški «Hrvat» ko polemizira z beograjsko «Samoupravo» in piše: Avstro-Ogrska je propadla, ker s jo zapustili narodi. In zakaj so jo zapustili narodi? Ker je rajna Avstro-Ogrska postopala z narodi kot postopa danes Beograd s Slovenci ter Hrvatji; ker jim je ona usilila svoj centralizem, katerega so se branili Hrvati, Slovenci, Čehi, Poljaki, in Rusini. — Isto kar je storila Avstrija v Avstriji, je storila v mnogo slabši izdelavi Madžarska, ker je manj kulturni narod glede razdelitve države vedno slabši od kulturnega. — Avstrija je propadla s svojim petdesetletnim krutim

centralizmom in centralizma se je držala Avstrija samo radi Madžarov, za katero se je bil rajni Franc Jožef do svoje zadnje ure, da se ne bi odcepili in proglasili svoje samostojnosti. Ako bi bila dala pokojna Avstrija svojim narodom ne samo avtonomijo, ampak federacijo bi ne bilo prišlo do svetovne vojne, torej tudi ne njene razpada. V slučaju federacije bi bili imeli vsi bivši avstrijski narodi besedo v zunanji politiki in ravno ta odločilna beseda bi bila gotovo preprečila grozno svetovno vojno. Pa niti Avstrija niti Madžarska nista hoteli, da bi odločevali v zunanji politiki: Čehi, Hrvati, Slovenci, Rumuni, Poljaki ter — baš ravno tako kakor tudi danes neke gospodin Pašič, da odločujejo glede zunanje politike: Slovenci, Hrvati in muslimani. Zgodovina sko dejstvo je, da je centralizem ubil Avstro-Ogrsko in ista nevarnost grozi tudi naši državi, ako se ne bodo pravočasno spametovali centralisti ala Pašič in jugoslovanska šiba božja — Pribičević.

SHS in njeni državljani bivši avstrijski oficirji. — K članku v zadnji številki «Vlada in bivši avstrijski oficirji» nam pošilja izkušen mož naslednje: Dobro ste povedali, da je bila SHS vojska najprej široko odprta za bivše avstrijske oficirje in da se je potem sprejetim z vsemi sredstvi pokazalo, da v njej nimajo prostora in bodočnosti. Že pri sprejemanju se je začelo. Leta 1919 so se vlagale prošnje in kdor je bil sprejet, je prišel v «Vojni list» in dobival je plačo srbskih oficirjev, dočim so nesprejeti ob plači narodne vlade v Ljubljani že začeli stradati. Sprejemi so se vršili na silno nekulturen način. Še tako pravilno izpisana in predložena prošnja za sprejem ni prav nič zalegla, oni, ki so si našli kake prijatelje v Beogradu ali pa so se vsaj pisali na — «ič», so bili hitro sprejeti, drugi so pa čakali in čakali. Ob lasti, pri katerih so službovali in katere so znale ceniti njih zasluge so urgirale, pa vse zastonj kakor da bi prosil nemega malika. Divizijska oblast je sporočila, naj se predložijo predlogi za odlikovanja. To se je storilo na zelo vesten in povdaren način, a na vse to še odgovora ni bilo, odlikovanja so se delila po nekem turnusu in odlikovani so bili tudi taki, ki jih nihče ni predlagal. Sprva je izdala narodna vlada tudi svoje predpise glede uniforme, če se je pa tako oblečen oficir pojavil službeno ali kakor koli neke med Srbi, je bil takoj obsovan za «jugovino, avstrijanščino» itd. Potem je pro forma prišel na vse vojaške oblasti odlok glede mnenja in predlogov o novi SHS uniformi. Srbi so seveda odpisali ostanimo, kakor smo bili, prečani so pa stavili praktične predloge, a še odgovora niso dobili. Važne zadeve in prošnje bivših avstrijskih oficirjev so se konstantno izgubljale, «Vojni list» se je pa polnil z odredbami, da sme srbski poručnik N. N. nositi očala in da je kapetan N. N. po enoletnem zatvoru radi goljufije zopet nastopil službo. — Sprejete oficirje so potem gonili križem Jugoslavije in skrbeli so z vsemi načini, da se niso mogli udomaćiti in uživati v službi in ko so končno šli, so jim delali strašne sitnosti glede odpusta in penzije. Sedanjí ukaz o upokojitvi bivših avstrijskih oficirjev je končno administrativno še najbolj dovršeno delo, kar so ga Srbijanci izvajali napram «srbskim» ali «jugovskim» oficirjem. Dobro so «prošli» pač samo oni, ki so se iz Schwingerjev prekrstili v Jugoviče, iz Huberjev v Dragiče ali pa oni, ki vršijo prej ali slej špijonažo proti svojim tovarišem.

Čuden prepir dveh najvišjih oblasti. Kar je v drugih državah čisto izključeno in naravnost nemogoče, je pri nas takorekoč na dnevnem redu. Tako nekaj jugoslovansko čudnega je tudi prepir radi brežične postaje. Stara Srbija je imela samo eno brežično postajo na takozv. ravnini Banjica blizu Beograda. Na tej ravnini so zgradili Francozi vojaški oblasti brežično postajo in je prav dobro služila za celo dobo mirovnih pogajanj, pa tudi za druge vojne potrebe. Ko pa vojaška oblast te postaje ni več rabila, jo je odstopila civilni oblasti, odnosno poštному ministrstvu. Poštno ministristvo je dalo postajo na razpolago inozemski ter naši diplomaciji. Civilna oblast je postalo še preuredila in tako popravila, da je prav dobro služila vsem potrebam, kojim je bila namenjena. Pred nedavnim časom pa se je spomnil nekdo pri komandi donavske divizije, da je ravan Banjica last divizije in bi ta lahko porabila to zemljišče, da zgradi na njem razne vojaške objekte. Pri divizijski komandi se prav nič niso vprašali: ali bi bilo to mogoče, ali ne in kako bi se naj izvršilo. Ako se bo ugodilo divizijski komandi, potem se mora radio-postaja demontirati in prestaviti kam drugam. Ta prenos postaje pa bi ne bil nič drugega nego uničenje postaje in povzročil bi večmilijonsko škodo. Ako se pa komandi ne bo ugodilo, pa so vojaške oblasti v stanu kar nasilnim potom in na svojo pest demontirati. Poštno ministristvo je ponudilo kot v zameno za Banjico divizijski komandi drugo zemljišče iste površine, a komanda noče pristati na to ponudbo. Sedaj je ljut prepir med vojaško in poštno oblastjo in ni težko prorokovati, da bo v tem prepiru zmagala vojaška oblast in radio-postaja bo lepega dne izginila na Banjici. K temu čudnemu prepiru dostavlja «Obzor»: V drugih državah se izdajajo milijoni in milijoni za vedno nove zgradbe radio-postaj a pri nas pa bodo uničili zadnjo večjo in od Francozov poedovano brežično postajo.

EVHARISTIČNI KONGRES V ZAGREBU.

(Slednja naročila in navodila za udeležence.)

Legitimacije imate v rokah. Vsem, ki so vposlali po 10 D za to potrebno izkaznico, smo jo poslali. Glasom sporeda na legitimaciji se začne evharistična slovesnost v Zagrebu v soboto, dne 18. t. m., ob pol 8. uri z obhajilom otrok, ki ga deli papežev zastopnik, apostolski nuncij Pelegrinetti in konča z veličastno evha-

ristično procesijo v nedeljo, dne 19. avgusta, ob 16. uri. Kdor se torej hoče udeležiti celega kongresa, mora biti v soboto ob pol 8. uri v Zagrebu. V to svrhu služi nam Lavantincev osebni ali potniški vlak, ki odhaja iz Maribora v petek ob 23.50. uri in ki pride na Pragersko ob 0.24. uri, v Celje ob 1.37. uri, na Zidani most ob 2.17. uri. Iz Zidanega mosta odhaja ob 4.41. uri in pride v Zagreb v soboto ob 7.03. uri. Cena voznemu listu III. razreda je iz Maribora 36 D, II. razred 72 D. S to svoto je plačana vsa vožnja. Na podlagi tega sporeda je dana možnost, da nekateri duhovniki na Zidanem mostu v kapeli presv. Srca Jezusovega mašujejo, verniki pa sv. maši prisostvujejo. Dana pa nam je tudi priložnost, da se vsi za prihod in vedenje v Zagrebu pripravimo, ker bomo tukaj prvokrat zbrani iz vseh krajev lavantinske škofije. Sicer pa si lahko vsaki udeleženec voli kateri drugi dan za potovanje v Zagreb, ker velja vozni list od 15. avgusta do 3. septembra. Posebnega vlaka Lavantinci nimamo. Vsekako pa moramo nastopiti in bomo nastopili skupno v Zagrebu obenem z romarji ljubljanske škofije. To pa bomo dosegli le s tem, da se strogo držimo svojih voditeljev in vodteljic! Škofijskemu odboru se je prijavilo 800 udeležencev, enako veliko število Lavantincev se bo udeležilo brez legitimacije. Gotovo bo Lavantincev vzradostila vest, da otvori nočno češčenje presv. Rešnjega Telesa v cerkvi sv. Katarine naš presvitli nadpastir s pridigo o presv. Evharistiji v soboto ob 21. uri. O polnoči ima v isti cerkvi slovesno sv. mašo in pridigo prem. škof ljubljanski. Zaključni se nočno češčenje v nedeljo ob 6. uri. Gotovo bo pobožno slovensko ljudstvo te svete ure prebedelo v goreči molitvi in v svetem petju!

Torej na srečno in številno snidenje pri evharistični molitvi in pesmi v Zagrebu!

Lavantinski škofijski odbor.

Dnevne novice.

Sredina številka «Straže» odpade radi Marijinega praznika.

Umril je poslanec Jugoslovanskega kluba g. Ivo Evtovič, zastopnik Bunjevcev v Baču v Vojvodini. Pokopan je bil včeraj dopoldne. Na njegovo mesto v parlamentu pride seljak Franjo Ješnjak.

Himen. Svojo srbijansko karijero je začel s tem, da je po Mariboru na konju slavil pravoslavni «badnjak». Kmalu na to je začel priobčevati v «Narodu» svoj centralistični «votum separatum», nato se je poradikalil in preselil iz Maribora v Beograd. V Beogradu so ga razpopili in sedaj se je — oženil. Kdo? Mali radikal dr. Leopold Lenard. Častitamo in bilo srečno na stara leta, ko človek zgubi pamet — — —

Pribežališče grešnikov in norcev. Odkar je odložil vrhovno vodstvo «Slov. Naroda» blagopokojni Tavčar, je postal list pribežališče grešnikov in norcev iz Slovenije. Vsak politični uskok predno presedla iz ene stranke v drugo, spusti svoj confiteor v «Narodu»; pa tudi vsak, kateremu se začenjajo mešati pojmi, najde zavetišče za svoje zmedene ideje v «Narodu». Tako je na primer dr. Lenard potem «Naroda» začel jezdit radikalnega šimelna in sedaj je zagolopal za njim politično budalo dr. Novačan. Mi smo vedno trdili, da je dr. Novačan v političnih vprašanjih ter prepričanju zmeden in svojo popolno zmedenost je dokumentiral s člankom, ki ga je priobčil v petkovem «Narodu» pod zaglavjem «Vsi pridete za menoj!» V članku, kateremu se je smejal vsak, ki ga je čital, pravi, da je romal iz Celja v jugoslovansko Meko k nogam gospoda Pašiča. To romanje je gospoda Novačana čisto spreobrnilo — iz republikanca je postal spoznavalec državnega in narodnega edinstva — radikal. In ker je presedlal on, pa sedaj piše, da pridejo vsi za njim: hrvatski republikanci in slovensko-bosanski avtonomisti. Zdravilni praški gospoda Pašiča vsebujejo moč spreobrnjenja — a to le za značaje in politike ala dr. Lenard in dr. Novačan, ki spadata oba ob vsako stran ovaj — onega Pašiča kot politična — Avgusta.

Oba radikalna sinova Sinje Krke Stefanovič in Podbešek, prvi poprej šmarocer okrog neodvisne delavske stranke, drugi pa rdeči pilot socialpatrijota Bernota in urednik «Napreja» sta sedaj radikalna tajnika v Ljubljani. Podbešek je bil poprej radikalni tajnik v Novem mestu, ker se pa sedaj v Ljubljani nabralo kakih 300 radikalov, je prišel tudi on v Ljubljano, da imata s Stefanovičem vsak polovico teh radikalov v evidenci. S članstvom ne bodeta imela dosti dela, vsak si svojo polovico prav lahko zapomni, več posla je pa z raznimi obiskovalci, ki hodijo po nagrade za svoje radikalsko prepričanje. Prihajajo visoki in skromni, od milijonov pa do par tisočakov, Stefanovič vsem sveto obljublja, da bo in bo, če pa ne bo, bodeta pa radikalska četna komandirja imela v evidenci vsak po kakih 20 radikalov.

Narodno-radikalna stranka po Sloveniji ne sklicuje svojih članov na shode in zborovanja, ampak samo na zaupne sestanke in srezke konference. In to radi tega, ker se slovenski radikali vsi med seboj poznajo in jih je toliko, da ne rabijo niti seznama članov. Tako srezko konferenco je obhajala radikalija zadnje dni v Novem mestu. Ob tej priliki je poslal radikalni Mojzes dr. N. Zupanič posebno pozdravno pismo, ki se je na konfe-

renci prečitalo in so ga objavile «Jutranje novice». G. Niko je zaključil svoj pastirski list z: Vaš dr. Niko Zupanič, minister n. r. Svoje opravičilo je poslal tudi glavni radikalni tajnik Emil Stefanovič, ki se glasi: «Predragi someščani in somišljeniki! Ker se zborovanja ne morem osebno udeležiti, vas sinove sinje Krke najpri-srčneje pozdravljam in pozivam, pojdite v boj za dobrobit malega človeka v okvirju širokogrudnega programa naše stranke. Vaš Emil Stefanovič, glavni tajnik.» — Za Vašim Zupaničem in za Vašim Stefanovičem pa je povzel besedo znani duševno zmedeni labud Anton Podbešek in je v daljšem govoru podal poročilo o položaju v državi. Ako čita človek poročila o radikalnih konferencah, potem je res prepričan, da je dobila Slovenija novo blaznico z organizacijo radikalije.

Orientacija in kurz «Slovenskega Naroda» «Slov. Narod» je že davno izgubil orientacijo kot pred volitvami dr. Kukovec. «Narod» je danes staroliberalen, jutri radikalen, enkrat za nedeljeno Slovenijo, potem zopet za parcelacijo itd. Politične zablude «Naroda» so tako globoke, da že presedajo gospodi, ki financira list. Ta gospoda, posebno staroliberalni trgovski krogi, so sklenili, da se mora kurz «Naroda» uravnati v eno smer, da ne bo tega dnevnega kolebanja na desno ter levo in nazaj. Pri razmotrivanju o uravnanju «Narodovega» kurza je ta gospoda prišla do prepričanja, da je mogoče uravnati smer listu samo tedaj, ako se potisne na kak način v kot in ob stran glavnega urednika — starosto Pustoslemška. Odpustiti ga je nemogoče, ker že tako dolgo kuluči pri «Narodu», torej so sklenili, da ga bodo zvalili na lep način v stalno penzijo in nato šele bodo začeli uravnavati zverženo smer lista. Glede uravnave orientacije in kurza «Slovenskega Naroda» bo razpisan natečaj, ker med staroliberalci že davno ni moza, ki bi znal potegniti «Narod» iz babilonske zmede, v katero je zagazil po Tavčarjevi smrti.

UJU je imel kongres, dobil je odbor 30 Srbov in 4 slovenskih režimskih hlapcev. To smo poročali in druggega nič, UJU nam pa tako slepo, kakor služi režimu pošilja to-le nezasluzeno pohvalo: Na lepem uspehu in zadovoljstvu s katerim so odšli jugoslovanski učiteljski gostje iz Slovenije, ima velike zasluge tudi naše novinarstvo in pri tem tudi cenjeno uredništvo. S priobčevanjem notic ste nam omogočili, da so se izvršile vse priprave in da je javnost posvetila našemu kongresu ono pozornost, ki jo je kongres zaslužil. Zato si štejemo v prijetno dolžnost, da vam izrečemo v imenu kongresnega odbora UJU najtoplejšo zahvalo za vašo ljubeznivo naklonjenost in pozornost, ki ste jo izkazali jugoslovanskemu učiteljstvu. Za tiskovni odsek kongresnega odbora UJU — Ivan Dimnik.

Socialisti dr. Korunove, Uratnikove, Korenove in Golouhove struje so imeli včeraj v Celju svoj kongres ter vršili brezplodno delo, da se zlimajo skupaj v enotno organizacijo kot pokrajinsko podružnico «socialistične partije Jugoslavije» v Beogradu. Za pravo-verno in edino filijalko beogradske partije se pa smatra tudi Bernot, ki se pa ne da ugnati, in tako se s včerajšnjim kongresom prav nič ne spremeni, k večjemu, da se bodeta še lista «Volksstimme» in «Enakost-Rdeči prapor» zmanjšala ali pa opustila. Zadnji že resignira na kmetske pristaše ter predlaga, da bi za «Volksstimme» bilo bolje, če bi izhajala samo enkrat na teden in pisala za železničarje mesto «Železničarja».

Obrtniki! Bliza se čas V. katoliškega shoda. Kakor že znano, imamo ob tej priliki tudi obrtniki svoje stanovsko zborovanje in sicer v ponedeljek, dne 27. avgusta ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica št. 12. Na tem zborovanju bomo obravnavali vprašanja, ki so v ozki zvezi z današnjim gospodarskim položajem. Pred vsem pride na dnevni red vprašanje države in obrtništva. Obravnavali bomo obrtno združništvo, javna dela in dobave ter domačo obrt s posebnim ozirom na to, kako stališče naj zavzame država napram njim. Bavili se bomo dalje s perečim vprašanjem našega obrtno-nadaljevalnega šolstva, kateremu odteguje država vsako podporo, z vzgojo obrtniškega naraščaja, z izpopolnitvijo strokovne izobrazbe za pomočnike in mojstre ter z obrtnimi tečaji. Drugi predavatelji bodo govorili o modernih tehničnih zahtevah našega obrtnika, o obrtnem kreditu, elektrifikaciji ter o stališču obrtnika napram današnjemu gospodarskemu položaju. O vseh teh vprašanjih bodo referirali naši priznani strokovnjaki. Pozivamo radi tega ponovno vse naše obrtništvo, da se v čim večjem številu udeleži tega važnega zbora. Agitirajte te dni, kolikor je še časa, za obilo udeležbo. Da pa zamo-remo pravočasno preskrbeti potrebna prenočišča, javite takoj svoja imena na podpisani naslov. Bog živil — Pripravljalni odbor za obrtniško zborovanje prilikom katoliškega shoda, Ljubljana, Komenskega ulica 12.

Katoliški shod. Kakor je bilo objavljeno že pred 8 dnevi v vseh naših časopisih, morajo vsi tisti, ki reflektirajo na skupno prehrano prilikom katoliškega shoda v Ljubljani, poslati čim prej po poštni nakaznici po 15 dinarjev za vsak dan ter označiti dneve, za katere hočejo imeti prehrano. Rok je bil določen za 12 tega meseca. Ker se je pa dozda iz neznanih vzrokov priglasilo jako malo tovarštev, smo rok za prigašanje in pošiljanje denarja podaljšali do incl. 20. avgusta. To je zadnji termin in kdor do tega časa ne pošlje denarja, na tega se odbor pozneje ne bo mogel ozirati. Denar pošljite, kakor je bilo že zadnjič objavljeno, na naslov: Cuderman Evgen, Ljubljana, Soteska 6. V petek dne 24. avgusta priredimo po prihodu večernih vlakov na kolodvoru slovesen sprejem. Vsi dijaki se naj pripeljejo vsled tega v Ljubljano s sledečimi vlaki: Štajerci in Hrvati z vlakom, ki pride v Ljubljano ob 21h 37 min.; Dolenjci ob 20h 13 min.;

Gorenjci 21h 45 minut. Sprejem se bo vršil nekako 21.45 minut po prihodu gorenjca. Vsi tisti, ki pridejo v Ljubljano že poprej, se naj oglašijo v akademskem domu na Miklošičevi cesti 5, kjer dobijo program dijaških zborovanj, ki velja zajedno kot legitimacija za vsa naša zborovanja. Ostali bodo dobili program na prenočiščih. Zvečer morajo pa priti vsi na kolodvor. V bodoče zasledujte pazno vse novice v Dijaškem vestniku, ker bomo zadnje dni dajali še vse potrebne informacije. — Bog živi! — Dijaški pripravljalni odbor za katoliški shod v Ljubljani.

Na novinarskem kongresu, ki se je vršil od 4. do 6. avgusta v Ljubljani, so izvajali režimovci sabotažo, ko so prišli na vrsto resolucije, ki so neprijetne režimu. Vedeli so, da so take resolucije pripravljene in da ne bi bile sprejete, so raznesli vest, da so seje že končane. Pripravljena resolucija se glasi: 1. Kongres zahteva od vlade vpostavo diplomatskih stikov s sovjetsko Rusijo. 2. Kongres protestira najodločnejše proti nezakonitemu preganjanju časopisja in proti gaženju svobodnega izraževanja misli (slučaj beograjske «Republike»). Postopanje je sramotno ne le za režim, temveč predvsem sramotno za celo državo, v kateri se ta preganjanja vrše in to še v letu 1923. 3. Kongres najodločnejše protestira proti preganjanju časnikarjev v Zagrebu, posebno še proti njihovemu izgonu (slučaj urednikov «Borbe» Mičijaša, Čiliga, Hrovatina). Te resolucije bi bile gotovo sprejete, ker so jih podpisali zastopniki večine časopisja. Da bi to preprečili, so režimljivi uorabili skrajno nečedno sredstvo — laži, da se ne vrši seja.

Minister saobračaja ima poleg velikih skrbi, kako bi strl odpor renitentnih sestradancev-železničarjev, tudi še mnogo važnejšo skrb: kakšna bi naj bila njegova uniforma. Ker ni pričakovati, da bi beograjski krojači tako kmalu to velevažno vprašanje v interesu države in saobračaja hitro in ugodno rešili, si usojamo mi predložiti vsaj enega izmed mnogostevilnih načrtov za uniformo ekselence g. ministra saobračaja in sicer: Gospod bivši praški poslanik, prvi odlični slovenski radikal in sedaj vpokojeni kraljevi namestnik za Slovenijo g. Ivan Hribar še ima nekje v omari ministrsko uniformo, katero je svojčas občudovala prav cela Slovenija in je nje sloves segal od Ljubljane do Belgrada. Hribarjeva uniforma se je tako dopadla svojčas beograjskim ministrum, da so zapovedali g. namestniku, naj jo sleče in skrbno shrani. Ta nasvet je tedanji vladi gotovo vlił g. Velizar Jankovič in tako še ima g. Hribar zanj vedno na razpolago ono zlato obšito uniformo in še meč, da bo lahko z njim krotil uporne železničarje. Radikali si kot politični bratje radi pomagajo iz vseh stisk ter nadlog, zakaj bi se ne iz zagate glede uniforme železniškega ministra. G. kraljevi namestnik in minister n. r. Hribar je sicer znan kot zelo varčljiv človek, a kolegu ministru bo že šel tolikanj na roko, da ga bo uniformiral, da bo potem lažje prihajal med gladne in raztrgane železničarje v imenu pravice kot je n. pr. on — g. Hribar stopil med slovensko ljudstvo kot novouimenovani in eksotično uniformirani kraljevi namestnik.

Vsaki dan nam prihajajo poročila in pritožbe o brezglavosti vojaške uprave. Ker je osebje južne železnice militarizirano, kakor znano, od 18. do 50. leta vsi vojni obvezanci, je šla vojaška uprava preko zakona še dalje in je pozvala na orožne vaje tudi one, ki sploh niso naši državljani, namreč Wranglove oficirje, ki so tuintam zaposleni kot diurnisti. Samo na enega je g. minister pozabil: To je g. finančni minister dr. Stojadinovič, ki vselej kaže železničarskim deputacijam prazne blagajne. Še njega naj bi stavil g. minister pod vojaško komando, da bi se ga na ta način prisililo, da malo pogleda, kje so polne blagajne in da bi ga vojaško sodišče primerno opomnilo, da ni treba zvestega osebja dražiti in izzivati k štrajku.

Kakor se čuje, namerava naša država južno železnico podržaviti ali odkupiti. Vsake toliko časa smo že čuli o tem načrtu, pa dosedaj še vselej nič ni bilo iz te kupčije. Južna železnica je za Beograd predraga in če bi bila tudi cenejša na ponudbo, nimajo naši mogotci potrebnega denarja, a na upanje se nam pa nič ne da.

Vsem Kmetskimi zvezam! Prihodnji mesec se začne tiskati «Koledar Jugoslovanske Kmetke zveze za leto 1923.» Prosimo, da nam Kmetske zveze, kakor tudi posamezniki, sporočijo svoje želje glede vsebine in oblike «Koledarja.» — Tajništvo SLS v Mariboru.

Nova bolnica usmiljenih bratov v Ljutomeru. — Provincija usmiljenih bratov v Kandiji se pripravlja na zgradbo velike bolnice v Ljutomeru. Bolnica bo za moške in ženske bolnike. Moškim bolnikom bodo stregli usmiljeni bratje, ženskam pa usmiljene sestre. Bolnica bo imela tudi svojo lastno cerkev s tremi oltarji. Velika bolnica v Ljutomeru je za Mursko polje in Prekmurje velika potreba in že tamošnje prebivalstvo komaj čaka, da se prične z zidavo. Bolnica bo stala veliko denarja pri sedanjih draginjah in pozidana bo iz samih milodarov, katere bodo nabirali usmiljeni bratje okrog po Sloveniji. Usmiljeni bratje prosijo usmiljena in radodarna srca, naj pošiljajo milodare za zgradbo ljutomerske bolnice na župnišče Svetinje, pošta Ivanjkovi pri Ormožu in na dekanjski urad v Ljutomeru.

Vozni red pri avtomobilnem prometu na progi Vransko—Celje se spremeni tako, da se z dnem 15. avgusta 1923 ustavi vožnja med Vranskem in Celjem in da od tega dne naprej vozi avto samo med Vranskim in Sv. Petrom-kolodvor in sicer tako, da bode odhajal avto iz Vranskega zjutraj ob 5. uri 40 minut ter popoldne ob 3. uri 15 minut in bo prihajal v St. Peter-kolodvor zjutraj ob 6. uri 50 minut ter popoldne ob 4. uri 15 minut ter bode prihajal na Vransko zjutraj ob 9. uri 15 minut ter popoldne ob 5. uri. Po tem voznem redu se bodo avtomobilne vožnje lahko posluževali zlasti oni ljudje, ki imajo pri uradih na Vranskem opraviti, ker

jim je na ta način dana prilika, da se lahko pri odhodu in prihodu vozijo z avtom. V kratkem bode postavljen v promet nov, modern avtomobil, ki bode odgovarjal vsem praktičnim in higijeničnim zahtevam, vsled česar je upati, da se bo osebni promet med Vranskim in St. Petrom zelo povzdignil.

Najden utopljenec. Dne 30. julija našlo se je na obrežju reke Save pri Brežicah truplo neznanega utopljenca, ki je približno 60—70 let star, močne srednje postave, črnih sivo pomešanih las, takih brk in brade. Oblečen je v temnorjavi suknjič in hlače, obut v čevlje na zadrgo. Pri telesni preiskavi se razven žepnega noža (pipca), žepnega ročca in male verižice ni našlo ničesar, zlasti nikakih listin na podlagi katerih bi se mogla ugotoviti njegova identiteta. Truplo, ki ne kaže nikakih znakov nasilne smrti, se je fotografiralo, ter pokopalo na pokopališču v Brežicah. Slike utopljenca so v pogled pri okrajnem sodišču v Brežicah.

Dobra upčija s poštnimi znamkami. «Tribuna» prinaša: Poštno ministrstvo je razpisalo že v mesecu marcu ofertno licitacijo za nabavo 500.000.000 komadov poštinih znamk nove emisije. Istega dne pa je izšla naredba, da se proda preostanek stare emisije znamk v faktični vrednosti 50.000.000 dinarjev. Te znamke so bile predane neki beograjski banki za 2.000.000 dinarjev. V mesecu aprilu so prišle oferte raznih firm, ki so se ponujale, da izvršijo tiskanje znamk. Najcenejša ponudba je prišla od neke švicarske firme, ki je zahtevala za tiskano polo znamk 1.30 din. Ostale ponudbe so bile nekoliko dražje. Najvišja je bila nemška ponudba in sicer tiskana pola za 6 dinarjev, toda firma bi to izvršila na račun reparacij. Poštno ministrstvo je sprejelo nemško ponudbo, dasi je najdražja, z motivacijo, da se bo izvršila na račun reparacij. Toda po Versailleskem ugovoru je nemogoče naročevati v imenu reparacij vrednostne papirje v Nemčiji. Ker znamke predstavlja tudi neko vrsto vrednostnih papirjev, jih ni mogoče naročiti v Nemčiji. To bi moralo biti ministru že spočetka znano. Kljub temu pa je ministrstvo poslalo naročitev v odobrenje reparacijski komisiji v Pariz. Ker je jasno, da komisija naročitev ne bo odobrila, emisija današnjih znamk se pa že tudi bliža h koncu, bo ministrstvo prisiljeno, da kupi staro emisijo, ki je bila prodana banki, od iste nazaj, da jo stavi v promet. Toda akopram reparacijska komisija odobri tiskanje novih znamk v Nemčiji, bodo prepozno prišle v promet, ker bo stara emisija pošla. Tako bo minister na vsak način moral drago odkupiti po ceni prodane znamke, katere je banka, ki jih je kupila, prodala že naprej z lepim dobičkom. Tako bodo prišle na svoj račun banke, ki so stare znamke kupile, nemška firma, ki bo nove znamke prodala po visoki ceni, potem še morda kdo v ministrstvu pošte in brzjava, ki je spretno kalkuliral s prodanimi znamkami, samo država ne bo imela ničesar od tega, razen mogoče veliko izgubo. G. minister bo pa mirno ostal dalje na letovišču, afera bo že sama od sebe zaspala. Poznala se bo edino le še na polnih žepih nekaterih srečnih smrtnikov, ki ji mje dovoljeno enake afere vprižarjati.

Vendar enkrat! Vojvodina je postala v svojem bogastvu nekako torišče vsestranske nemoralnosti. V javno nemoralnost v Vojvodini je moralo poseči celo ministrstvo ver ter notranjih del. Ti dve ministrstvi sta izdali policijskim oblastem posebno naredbo, po kateri mora policija z vsi energijo pobijati divje zakone in skrbeti za to, da se vsi oni, ki živijo v konkubinatu, v kar najkrajšem času poročijo. Zajedno s posvetnimi oblastmi se je spravil na pobijanje javne nemorale tudi bački pravoslavni škof, ki je izdal tozadevno posebno poslanico, v kateri grozi: da pravoslavna cerkev v bodoče ne bo sprejemala več pod svoje okrilje onih, ki živijo v divjem zakonu in onih, ki so se civilno poročili: Takih ne bodo v bodoče več pokopavali pravoslavni popje. O poslanici bačkega biskupa bo sklepal sveti sinod v Sarajevu. V moralnem oziru mora v Vojvodini že čudno izgledati, ker moralni nivo je postal preplitev celo višjim oblastem in pravoslavni cerkvi, ki je doslej glede javne morale si tiščala kar obe oči.

V letalu je pobegnil v Rusijo bivši ruski polkovnik Lojko. Bil je sprejet v našo armado ter prideljen letališču v Novem Sadu kot inštruktor. Pred par dnevi pa se je dvignil iz letališča v spremstvu nekega ruskega mehanika ter se z letalom ni več vrnil. V pismu, ki ga je zapustil, pravi, da zapuša državo vsled premale plače. Vrednost odpeljanega letala znaša nad poldrugi milijon dinarjev. Isti polkovnik je pred nedavnim časom prejel od novosadske Orjune denar za konstrukcijo letala za let brez motorja, pa je odnesel tudi dobljeni denar s sabo, ne da bi s konstrukcijo letala sploh pričel. Povsod doživimo polomijo z nastavljenimi Vranglovci, vendar tako občutno še menda ni nobeden oškodoval države, kakor ta polkovnik. Ker je pri letalcih v Novem Sadu še precej ruskih oficirjev, bo treba več previdnosti, da nam ne odlete z našimi aparati k boljševikom, ki jim bodo gotovo vse odpustili, če pripeljejo s sabo tako dober plen.

Tatvina v poljskem poslaništvu. V Beogradu je bilo te dni okrađeno poljsko poslaništvo. Po noči, ko so službe spali, so tatovi vdrli v službene prostore poslaništva ter odprli s ponarejenimi ključi vse prostore. Pregledali so vse miznice na pisalnih mizah ter razmetali spise. Odnegli so poleg tega 7.400 dinarjev denarja. Dosedaj še ni ugotovljeno, dali je ukraden tudi kak spis.

Major v pokoju — goljuf. Državni pravdnik v Subotici je podnesel obtožbo proti vpokojenemu majorju Aleksandru Tosič. Tosič je namreč od mnogih kmetov izvil zneske do višine 300 din., obetajoč, da jim bo oprostil sinove, ki so pri vojaki. Obljube seveda ni izpolnil, pa so ga prevarani kmetje prijavili.

Roparji v Hercegovini. Tolikokrat povdarjena javna varnost v naši državi doživlja vedno nova presenečenja. Dosedaj se je ropalo samo po Macedoniji in po Črnigori, sedaj pa so roparji prenesli svoj teren že v sosednje pokrajine. Tako se je črnogorskim roparjem zahotelo po lepi in bogati Hercegovini, pa so se kar preselili v tamošnje gore, kjer sedaj ropajo po mili volji. Pred par dnevi so oropali kar dva avtomobila. Prvi je bil tovorni avtomobil, ki je vozil tudi potnike. Šoferja so obstrelili, potnike pa izropali ter slekli. Nato se je pripeljal osebni avtomobil trgovca Knežiča, kateremu se je ravno isto zgodilo. Predno so oropani ljudje obvestili najbližnjo orožniško postajo o roparjih, so ti že izginili brez sledu.

Vabile na veliko vrtno veselico, ki jo priredi g. Faletš v Slivnici na praznik dne 15. avgusta. Razun godbe kat. omladine v Mariboru bo tudi ameriški zapor, ribolov, šaljiva pošta itd. Preskrbljeno bo z mrzlimi in toplimi jedili ter s prvovrstno pijačo. Ker je čisti dobiček namenjen v dvbrodelne namene, se uljudno vabijo vsi prijatelji poštene zabave.

Izšla je nova pesniška zbirka Antona Vodnika «Vigilije.» Izdala in založila slov. kat. akad. omladina. Natisnila Jugoslov. tiskarna v Ljubljani, 1923. Cena 12 D.

«Kam?». Spisal dr. M. Brumat. (Gorica 1923, cena vezani knjigi 6 lir). Fantom in dekletom je namenjena ta knjiga življenja. Pisatelj je vodila topla ljubezen do našega ljudstva. Zlata knjiga primorske mladine leži pred nami. Na njenih listih je zapisan odgovor na bolesta vprašanja, ki trgajo srca vseh naših mladih ljudi. Želimo, da bi to domače pisano, živo in globoko knjigo vzel v roke vsak fant, vsako dekle. Ona naj pripomore k vstajenju novega duha v slovenski mladini. Naročila sprejema knjigarna Katoliškega tiskovnega društva v Gorici, via Carducci 2.

Iz Maribora.

Dr. Senekovič sili med radikale in — v Maribor. Odkar ni več Hribarja, ki je vsaj to sprevidel, da tak človek ni za važno in odgovorno mesto, ima nekdanji mariborski policijski šef vedno več sreče in terena med radikalijo, po kateri upa seveda na izpolnitev svoje glavne želje — na vrnitev v Maribor. Radikalija se z njim lahko umaže po mili volji, merodajni faktorji pa naj le dobro premislijo, predno ugodijo njegovim željam. Mestu vrvati človeka, ki se je tako osovražil, je na vsak način sivar slabe koristi, slabega ukusa in povrh še prej ali slej zelo riskantna.

Nekdanjega mariborskega socialističnega voditelja Wallischa, sedaj socialdemokratskega tajnika in podžupana v Brucku, so pred par dnevi izpustili iz sodnijskega zapore, kamor je prišel po zapiskih in obdolžitvah iz dr. Senekovičeve policijske zapiščine. Neki potepuh, ki je bil najbrž izgnan čez mejo, je hotel dr. Senekoviča malo ustrašiti ter mu je pisal karto z nekimi neumnimi grožnjami v nemškem in italijanskem jeziku. Dr. Senekovič se je karte gotovo še bolj ustrašil, kot je neznani potepuh pričakoval, in pripisal jo je brez vsega na Wallishev rovaš, četudi bi jo bil lahko primerjal z Wallishevimi rokopi. To so storili sedaj grafologi in Wallisch se je lahko zopet vrnil v Bruck.

Socijalni tečaj. Za sredo dne 15. t. m. odpade napovedani začetek socijalnega tečaja radi praznika. Namesto tega se pa vrši v petek, dne 17. t. m. ob istem času to je ob 8. uri zvečer v tajništvu JSZ, Wildenrainerjeva ulica 6-1. Priglašenci socijalnega tečaja se na to spremembo opozarjajo s prošnjo, da se istega točno in polnoštevilno udeležijo. Za funkcionarje Stokovne zveze je tečaj obvezen. Vabijo se pa tem potom vsi, ki si žele izobrazbe za udejstvovanje na socijalnem polju. — Tajništvo JSZ.

Vojaška bolnica v Mariboru dobi te dni usmiljene sestre in sicer šest iz Ljubljane. Usmiljenke bodo prevzele postrežbo bolnikov. Prevzetje vojaške bolnice od strani usmiljenk bodo vsi vojaki navdušeno pozdravili, ker pri postrežbi usmiljenk bo red, točnost in ljubeznjivost.

Rokomavzarstvo radvanjske posebnosti. Radvanjska posebnost g. šolski vodja Knaflič je izpusil po svojem sinku Vladimirju v zadnje «Jutro» v obrambo svoje šolniške «častitljivosti» notico pod zaglavjem «Rokomavzarstvo v Cirilovi tiskarni.» V tej notici laže, da bi ga bila «Straža» kedaj opsovala z najgršimi psovskami, ampak je v vedno dostojni obliki odkrila njegovo rokomavzarstvo, ki jih je uganjal povsod, kjer je služboval in jih še uganja v Radvanju na samo njemu lasten način. Ravno radi rokomavzarstva je moral g. Knaflič iz vseh štacij in bo tudi izginil iz Radvanj, ker uganja prav očitno rokomavzarstvo, radi katerega je osovražen po celi mariborski okolici. G. Knaflič je tudi radoveden, zakaj niso uredniki «Straže» organizirani novinarji in če bi bili pravi, potem bi bili tudi navezani na dostojno pisanje. Kratak odgovor: Uredniki «Straže» so že davno izpovedali, da ne bodo skupno v eni organizaciji z ljudmi á la Plut in čisto navaden pocestni pretepač Rehar, ki ni samo nezmožen v peresu, ampak je tudi njegovo obnašanje nevredno človeka, kaj šele urednika. Ako igrajo gospodje kot poet Špindler, slavni izdajatelj «Pondeljka» Plut in pretepač Rehar v novinarskem udruženju glavno ulogo, potem še spada tjekaj sam Knafličev sinko Vladimir, ki se tudi razume na rokomavzarstvo kot žalibog nekateri mariborski člani novinarskega udruženja.

«Slomšek, društvo mariborskih bogoslovcev.» Kat. shod: Za člane, ki so se prijavili za katoliški shod, so merodajne določbe Dijaškega pripravljalnega odbora.

Glej «Slovenec» z dne 5. avgusta). Izkaznice naročite vsi pri pristojnem župnem uradu (telovadci pri odsekih). Kdor reflektira na hrano in stanovanje, naj pošlje na naslov: Evgen Cuderman, Ljubljana, Soteska 6, tolikokrat po 15 dinarjev, kolikor dni hoče imeti hrano (Na zadnjo stran položnice naj zapiše, kateri so ti dnevi). — Tečaj na Oljki: posebnih polovičnih vozovnic ni mogoče dobiti. Zato uporabljajte vsi «Džačke legitimacije». Dogovorite se vozimo skupno z «Džačkimi legitimacijami», ker izkaznice za katoliški shod za celo vožnjo ne bodo uporabne. (Dobile se bodo namreč le celotne vstopnice na vstopni postaji, ki bodo veljale tudi za nazaj). Najprimernejši vlaki za Oljko so: iz Ormoža 8.12h, iz Pragerskega 10.20, iz Celja 15.30h. Držite se tehl Dan priloda: ponedeljek 20. avg. — Na svidenje! Bog živi! — Vodja.

Cercle francais. Dne 21. avgusta, ob 13. uri 34 dospe v Maribor skupina francoskih geografov, ki namereva jo prepotovati Slovenijo in si ogledati njene krasote. Odbor vabi člane društva, da pridejo v sredo dne 15.

avgusta ob 18. uri v društveno čitalnico, da se dogovorimo o sprejemu odličnih gostov.

Za izvoške je policija določila sledeča postajališča: na Glavnem trgu, na Grajskem trgu, na Aleksandrovi cesti nasproti frančiškanske cerkve in v kolodvorski ulici za glavni kolodvor. Za autotakse: na Aleksandrovi cesti pred Jadransko banko, na Aleksandrovi cesti, vogal Prešernove ulice in na glavnem kolodvoru. Pri tej priliki se razglasi, da je dovoz na glavni kolodvor brezizjemno za vsa vozila torej tudi za privatna dovoljen le od južne strani. Zoper vsakega, ki bi proti temu ravnal se bode kazensko postopalo po obstoječih predpisih.

Ne samo ob slovesnih pojedinah, ampak v petek in svedek naj kuhajo naše gospodinjice «Pekatete». So najcenejše, ker se zelo nakuhaajo.

Dobre jedi, se vsak veseli. Zato kupujte «Pekatete». So najcenejše, ker se zelo nakuhaajo.

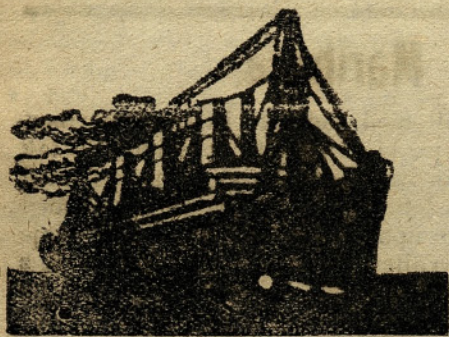
Nova knjiga! Gladiatorji. Zgodovinski roman iz leta 70. po Kristusu. Angleški spisal Whyte Melville. I. in II. del. Založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. — Naša tiskarna je izdala Gladiatorje v ponatisu. S tem je jako ustregla našemu ljudstvu. Zdaj že skoraj ni več dobiti poštene pripovedne knjig, starih ni več, novih pa radi draginje nikdo več ne založi. Gladiatorji so krasen roman iz prvih časov krščanstva. Kdor začne to povest enkrat brati, je ne odloži poprej, dokler je ne prečita. Cela povest obsega dva zvezka. Cena je za naše razmere zelo nizka. Prvi del stane s poštnino vred 9 D, drugi del 11 D. Dobi se v Cirilovi tiskarni, Maribor.

Somišljeniki inserirajte!

Največja izbira vseh vrst sukna, platna, etaminov in drugega modnega blaga
FRANC MASTEK, Maribor, Glavni trg 16.

Nizke cene! Solidna postrežba. — Poštni nameščenci na obroke!

372

Hamburg — Amerika Linija
United American Lines Inc.

Filijalka
SIMON KMETEC, LJUBLJANA
Kolodvorska ulica šte. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden,

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković

ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25. — Sniak: Jovo Gj. Ivolević, Karolinka c. 160. — Split: Ante Buć, Diklecijanova obala 18. — Gruz: Ivo Lovričević. — Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Val. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4. 650

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

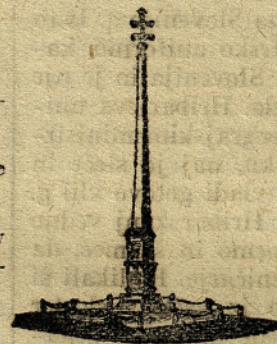
POZOR!

SVINJEREJA

daje le tedaj dobiček, če nobena svinja ne zboli.

Obeliskove kapljice za svinje «Sussanol»

(iz lekarne pri «Obelisku» v Celovcu) učinkujejo in zavarujejo pred zgubo.

To dokazuje tisoč zahvalnih pisem.

Izborno sredstvo proti kugi.

V steklenicah po 7 D.

Glejte na varnostno znamko «Obelisk»

Glavna zaloga za SHS: Lekarna „Pri zamorcu“ K. WOLF, MARIBOR.

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POŠOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA šte. 6, reg. z. z n. zav.

obrestuje od 1. avgusta 1923 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti, po

6%

Stalnejše vloge po dogovoru.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

MODISTINJA

LJUDMILA LONGER

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 37

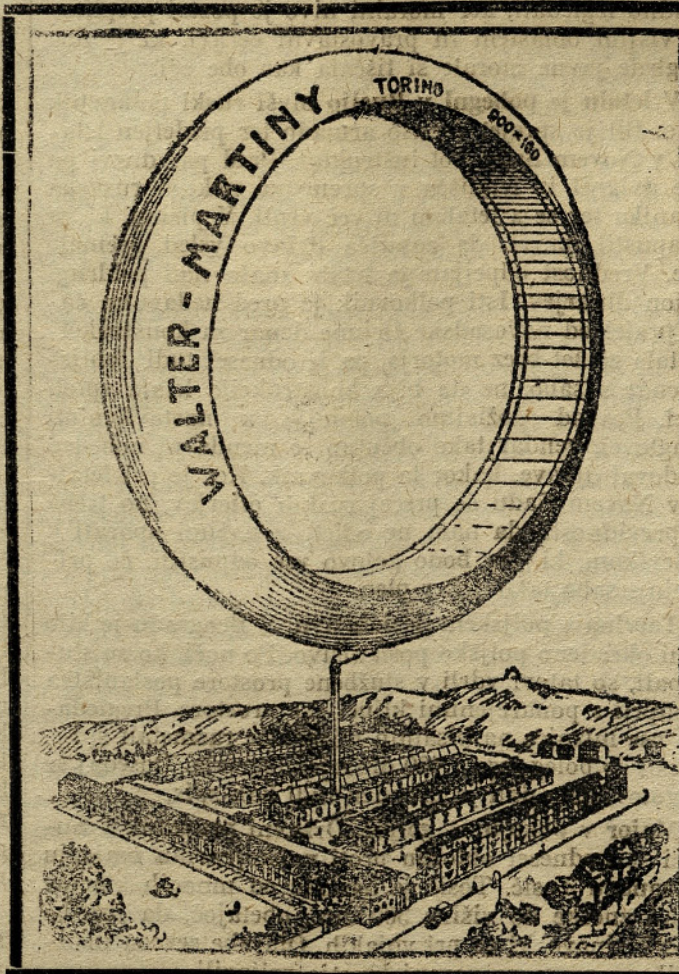
se priporoča cenjenim damam za napravo klobukov vseh vrst. — Velika zaloga klobukov in vsakovrstnega materiala po najnižjih cenah.

Hrastove prage

kupujemo vsako količino dimenzije 2.50 15-20, postavljeno tovorno postajo državne ali južne železnice. Samo zadostne ponudbe se pošljejo pod br. «Za-330» na oglasni zavod «Publicitas» d. d. Zagreb, Gunduličeva ulica 11. 464 3-1

Span ali ekonom

ki razume racionalno vodstvo gospodarstva in je že vodil manjše gospodarstvo, ev. gojenec kmetijske šole ter pozna razmere na Štajerskem, se išče za dobro grajščino z 80-100 orali zemlje pri Celju. Stanovanje in deputat v naravi po dogovoru. Ponudbe z označbo plače in dosedanjega službovanja se pošlje pod brojem «Za-366» na «Publicitas» d. d. oglasni zavod, Zagreb, Gunduličeva ulica 11. 473 3-1

„Svetla“

d. d.

PODRUŽNICA MARIBOR

Gosposka ul. 20.

Telefon št. 133

Tevrniška zaloga polnogumijastih obročev, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, izdelov in vsakovrstnega auto-materiala.

V centrali na razpolago:

Stiskalnica za montiranje polnogumijevih obročev.

Velika zaloga elektro-materiala.

Zastopstvo svetovnih fovern.

CENTRALA LJUBLJANA

Rimska cesta 2. Telef. 588 Hilšerjeva ul. 5.

PODRUŽNICE:

Dunajska c. 20.

Mestni trg 25

ZAGREB

BEOGRAD

Solidna in točna postrežba! — Cene brez konkurence